

Hufvudstadsbladet 26.3.22

Dessa farbröder gör att Nato är en dålig idé

KRÖNIKA [Fredrik Sonck](#)
26.3.2022 05:59

Nato blir kanske ett pragmatiskt vägval, men prata inte strunt om enheten mellan "västerländska värderingar", demokrati och världens största våldsapparat.

I en representativ demokrati som Finland är det i slutändan upp till riksdagen att fatta beslut om säkerhetspolitiken. Men innan dess förverkligas demokratin genom en bred och kritisk diskussion som inte kan reduceras till en angelägenhet för toppolitiker, militärer och försvarsforskare. Som alla andra vägande samhällsfrågor behöver säkerhetspolitiken diskuteras grundligt i offentligheten, av vanliga medborgare, med olika kunskaper, perspektiv och utgångspunkter.

Det är uppenbart att Finland den 24 februari 2022 fick ett blytungt argument *för* en Natoanslutning. Den allmänna opinionen har svängt, och Natoförespråkarna vädrar morgonluft. De mest flåshurtiga har varit snabba att racka ner på dem som räddhägset tänker sig att Putin till varje pris inte får provoceras. Och det är förstås riktigt att vi inte borde låta diktatorn i Kreml ha det inflytandet. Samtidigt måste det omvända också gälla: även den som räddhägset tänker sig att Nato nu är *det enda alternativet* har låtit sin tankes rörelseutrymme begränsas av Putin.

Och nog finns det fortfarande skäl att också adressera nackdelarna med ett medlemskap. Det finns flera dåliga argument för Nato som inte blivit ett dugg bättre av Putins invasion av Ukraina – och flera goda argument mot Nato som inte blivit sämre.

Det är, till exempel, inte sant att valet står mellan öst och väst. Finland har enligt alla rimliga kriterier "valt väst" för länge sen. Vi är med i EU, vi handlar i euro, vi samarbetar intimt med Nato. Med undantag för vissa högerextremister och någon ytterst sällsynt sovjetnostalgiker är fördömandet av Putin unisont. Det säkerhetspolitiska vägvalet handlar inte ens om Nato eller alliansfrihet, utan om fullständig allians eller "enbart" ett nära samarbete.

Öst eller väst-retoriken är helt enkelt en falsk dikotomi.

Därmed är det heller inte så kallad *whataboutism* att adressera de etiska problem och risker som finns med en Natoanslutning, det fulla partnerskap vi överväger att *aktivt* välja. Det handlar också om att vara konsekvent: visst får vi lov att vara illusionslösa

beträffande Putins Ryssland, men då vore det klädsamt att inte heller prata högtravande och idealiserat om enheten mellan "västerländska värderingar", demokrati och världens största våldsapparat.

Eller med andra ord: en eventuell Natoanslutning är ett pragmatiskt val som görs av omsorg om Finlands egen säkerhet, men vi har ingen rätt att bortse från de tilltänkta kumpanernas defekter. Åtminstone fyra farbröder borde stämma till någon slags eftertanke.

1. Donald Trump. Generalsekreterare Jens Stoltenberg får ursäkta, men USA är med sin ofantliga militär och försvarsbudget Natos muskler, ryggrad och hjärta. Det innebär att USA, i synnerhet då det kniper, kommer att utöva de facto-ledarskapet över försvarsalliansen. Vi talar alltså om en militärmakt som för mindre än 15 månader sedan stod på randen till en statskupp och leddes av en labil demagog som mer än de flesta gjort sig förtjänt av epitetet *Putinist*.

Den amerikanska demokratin befinner sig fortfarande i ett djupt kristillstånd och det finns en klar risk att Trump blir president igen 2024. Och om inte just han blir det kan tokhögern mycket väl bära fram någon annan dåre till ämbetet som amerikanerna självförhålligande brukar kalla "den fria världens ledare".

2. George W. Bush. Ett moraliskt korrupt amerikanskt ledarskap är heller inget som uppstod med Donald Trump. Också traditionella republikaner har visat prov på stor omdömeslöshet – och kan göra det igen om de lyckas återta makten i sitt parti. I början av millenniet *Jög* Bush-administrationen om "irakiska massförstörelsevapen" och pressade, någorlunda framgångsrikt, allierade länder att delta i det så kallade kriget mot terrorismen, även om det formellt inte ägde rum under Natoflagg. Resultatet var i flera bemärkelser katastrofalt. Mellanöstern destabiliserades, demokratiseringen uteblev, terrorismen frodades, tusentals civila dog i drönarattacker och en del amerikanska soldater ägnade sig åt tortyr och till och med direkta lustmord. De som avslöjade ogärningarna förföljer USA än i dag.

I den mån vi talar om Nato och "västerländska värderingar", måste vi konstatera att västerländsk militär ofta varit dessa värderingars allra sämsta ambassadörer.

3. Recep Tayyip Erdoğan. Också på grund av den turkiske autokraten klingar snacket om Nato som demokratis försvare skrämmande tomt. Landet är i dag snarast *avdemokratiserat* och har sett ett förfall som liknar Rysslands, mot aggressiv nationalism med en högst dubiös ledare.

Om de kurder, som till stora delar gjorde grovjobbet i kampen mot Islamiska staten häromåret, hamnar i konflikt med Turkiet, kan det hända att Natoländer förväntas ansluta sig till Team Erdoğan. Eller i alla fall att Natomedlemskapet bakbinder eller handlingsförlamar dem.

(Om Turkiet invänder Natos försvare ofta att varje land självt bestämmer vilken hjälp man till syvende och sist bidrar med. Invändningen är rimlig, men underminerar också ett av Natoförespråkarnas främsta argument, det om Natos säkerhetsgarantier. Faktum är att vi i en verklig krissituation inte *vet* vad som händer, hur centrala nationella beslutsfattare kommer att agera, om president Trump skulle värdera sin *bromance* med Putin högre eller om Joe Biden i kärnvapenskramlets *chicken race* trots allt skulle välja att *inte* riskera en attack mot en amerikansk storstad genom att skicka trupper till Finland?)

4. Framtida farbröder med kärnvapen. Om vi riktar blicken mot framtiden, tiotals och hundratals år framåt, är det uppenbart att världens över 13 000 kärnvapen utgör ett existentiellt hot mot mänskligheten. Enligt en cynisk analys är det atombomber och terrorbalans som paradoxalt nog håller det tredje världskriget borta. Men den analysen bygger på ett antagande om en evigt bevarad rationalitet. Om 2010-talets politiska kriser i väst och öst visat något, så är det väl att det finns en uppenbar risk att den dagen kommer då det sitter en impulsiv och dåraktig farbror i både Vita huset och Kreml.

Det skydd kärnvapnen ger kan visa sig vara bedrägligt. Och även om alla Natomedlemmar inte har helvetesmaskiner på sitt territorium, så är varje nations hållning i kärnvapenfrågan ett moraliskt vägval, inte bara ett strategiskt.

[Fredrik Sonck](#) Kulturchef